

„Totdeauna există un dram de nebunie în dragoste.
Dar există totdeauna un dram de rațiune în nebunie.“
Nietzsche

1

Schimbarea petrecută cu câteva zile în urmă căpătă în dimineața de 21 decembrie o intensitate neobișnuită. Peste ținutul acoperit cu mari zăpezi începuse să bată un vânt cald, un fel de băltăreț caraghios a cărui putere era greu de bănuț. Farsa pe care intemperțiile o pun la cale de câțva timp încă nu era încă luată în serios. Iarna se vestise prea grea pentru ca totul să nu pară o glumă. Ziarele anunțau valuri de căldură, mase uriașe de aer cald care s-ar aglomera deasupra emisferei boreale și ar pune în încurcătură clima temperată a Europei, iar pe ecranele televizoarelor puteau fi văzute sloiurile de gheață mișcându-se lent între malurile mult lărgite ale Siretului și Mureșului. Apa clocotind, spuma murdară și un copil înfigând cangea în bușteanul cioturos.

Singur bătrânul August pălărierul, fără să creadă sau să se îndoiască, spunea: îmi închipuisem că, în sfârșit, avem o iarnă adevărată și, când colo, apă de ploaie, dar se poate și așa, Iacobovici, striga, tocul ghetelor lui, cauciuc poros lovind cu măsură, aproape cu blândețe platforma de scânduri acoperită cu scamă și petice de postav și capete de ață roșie, cafenie, neagră, micile ochiuri de apă tulbure (zăpada adusă de clienții lui) intrând încet în lemn, uscându-se greu în aerul jilav, Iacobovici, mă auzi? Și celălalt, Iacobovici, jos, ridicându-și ochelarii în creștetul pleșuv, spatele încercând să se îndrepte deasupra

mașinii de cusut, becul cu abajur de tablă (alb și verde) legându-se la capătul firului agățat de scândura în care lovea August, capul reușind să se răsucescă spre gura celui fel de pod unde era rezemată scara: te aud. Și August: atunci, spune, vezi? Văd. Lumina becului în lumina fumegoasă de iarnă și umbra lui Iacubovici lungă până sub scara îngustă. Și nu spui nimic, Iacubovici, ce crezi că aștept eu de la tine? Ce aștepti tu de la mine? Ascultă, Iacubovici, dacă un român jumate bulgar jumate sârb ca tine, care a învățat o groază de lucruri despre cum se fac pantalonii de la un evreu din Galiția, nu știe atâta lucru... Nu știu dacă știe sau nu știe, dar te întreb eu pe tine, August: tu ce câștig ai din filozofia asta?... Și capul masiv, cu părul lung, alb de culoarea untului și alb ca argintul și moale căzându-i pe urechi, firul subțire lucios, privirea lui calmă, răutăcioasă, naivă și atotcuprinzătoare, capul unui uriaș pe un trup scund și firav, și mai firav gâtul, capul clătinându-se mare și greu, pământul pe umerii unui copil, un omuleț caraghios, bătrânul August pălărierul și un cuvânt, poate răspunsul pentru Iacubovici: niciunul!

Dar în dimineața întunecată, Antipa și Felicia mai dormeau în patul lor, apa fierbinte gălgâia în țevile caloriferului, mirosurile nopții umpleau odaia, oglinda străveche se aburea, licărul ei stins proteja somnul și uitarea, când gheața Lacului Întins crăpă cu un bubuit înfundat și peștii tresăriră în mълul veșnic. Doi oameni care traversau, săniile lor și cei patru cai se duseră la fund. După paznicul de la fabrica de cărămidă, care a văzut totul, acesta ar fi un semn sigur că dezghețul nu era o glumă.

*

Somnul. Te desprinzi greu ai fost ești departe adânc înfundat difuz nu are miros nu are culoare metamorfoză destrămare disproporții pătrunderi respingeri ce este tare este și moale

și vâscos transparent opac marginile în fumegare mijlocul pretutindeni morții sunt vii timpul o licărire dintele iese ușor părul curge unghiile se desprind fără durere muchiile pâlpaie adânc încet unduitor lunecă trece câinele este dușman calul mire casa năruiță o prevestire apa grijă zborul plăcere fuga neputință timpul golul cădere fără aer gândul ascuns falduri forme luminoase creștere violentă expansiune rostogolire dorința stăpânind furia pofta... Încă ești acolo. Ceva se întoarce la tine. Din adânc dinăuntru te ridici. Lumina luminează, dar mai ești acolo. Veghea se întrupează, dar ești încă acolo. Liniștea e în tine, frica în tine. Un picior se mișcă, o mână se mișcă. Sângele crește. Aerul intră în tine. Încă ești acolo, dar ești și aici. Sunete, zgomote din afară acum. Mirosul. Acolo impulsuri se pierd, se ascund, capul se răsuțește încet, gura se deschide, mușchii se întind, oasele ascultă. Dar întâi în ochi se întâmplă ceva. Apoi în măruntaie. Trupul tău devine al tău, are greutate, primește și dă. Ești în lume. Acum se poate spune: pleoapele se mișcă, deschizi ochii, simți perna caldă, cutele așternutului, pielea este netedă, încheieturile umede. Mâna femeii întâlnind bărbatul. El nemișcat, dar viu, răsuflând adânc. Femeia începe ziua așa: el la capătul degetelor ei. Atât.

*

Trezindu-se, Felicia aprinde lumina slabă de pe noptieră și îl acoperă pe Antipa, dar el, din somnul lui, aruncă un picior peste plapuma de culoarea muștarului. Felicia îl privește. Este piciorul lui Antipa. Ea stă pe marginea patului și în capul ei încă mai cobora scara și în adânc nu dispăruse cu totul spaima din vis, dar punea stăruitor stăpânire pe ea mulțumirea că nu există nicio scară și în adâncuri sunt numai pungi care trebuie golite. Afară este întuneric, din stradă nu urcă semnele dimineții. Era ziuă, dar era și noapte. O așteaptă o zi grea. Răbdătoare, femeia

se pregătea s-o întâmpine. Din această răbdare se ivește puterea de a duce totul la capăt. Asta știi bine, trebuie. Neclintit, acoperit până sub bărbie, bărbatul respiră ușor și egal în felul în care la iarmaroc sub un capac de sticlă Marc Antoniu doarme curajos și nepăsător. Alături, regina Cleopatra. Sufletul lor nemuritor este un arc de ceasornic. Nimic în calma lui respirație nu prevestește Farsala, lume, lume, soarta unei regine și bătălia de la vaterloooo, sus, sus, levitație și moarte aparentă, încă astăzi și mâine doi lei intrarea, un leu reducere pentru copii, studenți și gravide, urcă lume sus, numai doi lei. Felicia se mișcă fără zgomot prin odaie. Numai lumina slabă de lângă pat. Colțurile odăii într-un abur opac, patul în întuneric (pentru a ocroti somnul lui Antipa, Felicia a așezat între cel adormit și veioză ceva, pare o carte mare, un atlas, un album cu coperte groase). Din întâmplare, oglinda primește lumina, ciudat însă, nu în adâncurile ei metalice se arată asta, ci în rama de bronz ale cărei împletituri și reliefuri palpită și aruncă raze scurte. Dar pe Felicia bronzul ei șlefuit o atrage. Înainte de a deschide ușa care duce spre baie, ea se oprește, se așază pe taburetul din fața oglinzii, nu se poate spune că vede ceva, dar se examinează îndelung. Cască, își trece mâna prin păr. Pe neașteptate, privește spre ferastră. Nu se aude nimic, dar privește într-acolo. Perdelele nemișcate, întuneric și liniște. Ce se întâmplă *dincolo*? Un claxon țâșnit parcă de sub tălpile ei și duduitul unui motor greu o liniștesc. Orașul era poate de mult treaz. Geamurile zăngăneau ușor și acum zgomotele înfundate neîntrerupte vin de jos, din afară. O coloană de mașini. Privind din nou spre patul în care dormea Antipa. Vorbele bătrânului August pălărierul: dar bine, Felicia, ești ca și fiica mea și îți pot spune, pot râde și te pot dojeni, mă vezi, te uiți la mine? Pot îmbrăca haina și ghetetele unui copil, dar nu unul prea gras, nu vreo odraslă de barosan sau vreunul dintre păcătoșii care se îndoapă toată ziua sub masa din bucătărie cu pâine, cu unt și cu miez de nucă, și ia

te uită ce pălărie îmi trebuie, nu se găsește măsura mea, trebuie să merg cel puțin o dată la trei ani în Brobdingnag să-mi cumpăr una, fiindcă mie nu eu îmi fac pălăriile, mai mult de-o oală de noapte turtită nu-mi iese niciodată, dar asta nu trebuie s-o știe clienții mei, cu toate că de multă vreme nu mai fac altceva decât să curăț și să calc pălării vechi, cine-și mai face astăzi o pălărie *de comandă*, dar cine mai știe că se poate face așa ceva? Așa că îți pot spune, am două fete, una-i mai mare decât tine, și băiatul meu cel mic are aproape patruzeci de ani, încât înțelegi, Felicia, că aș putea avea dreptate, ascultă: nici nu-i vorba de o minciună, nu este altceva decât o ciudățenie, ceva ca o spirală sau ca o virgulă sau ca o zvâcnitură a firii lui. De ce ar trebui pedepsit pentru asta?! Și Felicia: dar eu nu pedepsesc, eu spun că este o minciună cât el și cât toată viața lui de mare și că o înghit fără să clilesc și că nu vărs, eu asta spun. Și bătrânul August: iar eu spun că o minciună atât de mare nu există!

*

Îmbrăcată, fără palton, în picioare lângă masa din bucătărie, Felicia își bea cafeaua. O ceașcă mare, faianță ieftină, un iepure cu pantaloni golf bea și el cafea sub smalțul ceștii, într-o ceașcă asemănătoare. Coloana de mașini a trecut, rămâne o rumoare, o viermuială sonoră. Fereastra înaltă și îngustă este întredeschisă. Din caloriferul instalat sub pervaz picură apă într-un borcan de sticlă. Compot de prune. Ce i se păruse nu demult o amenințare, ceva venind de afară, acum se adevărea, o blândă confuzie de sunete și umbre, și asta, fără îndoială, din cauza vremii care se cam schimbă în ultimele zile, dar de Crăciun va ninge după datină, trebuie, iar de Anul Nou va sufla crivățul, trebuie. Crăciunul? Dar asta e mâine, chiar mâine! O umbră urcă pe fața ta, un asalt tăcut și greu de înlăturat, nu te împotrivești, nu accepți, te închizi, asta se poate spune, dar nu este de ajuns,

de la Antipa ai căpătat totuși ceva, un anumit aer batjocoritor, chiar dacă batjocura sau ce-o fi asta înseamnă la tine altceva, dar cei care te văd pot spune, așa cum au auzit sau au citit în cărți: se întâmplă cu doi oameni care trăiesc o vreme împreună încep să aibă ticuri comune, ba și fizionomia lor etc. Dar tu așezi cu mare grijă, cu o precauție de neînțeles ceașca pe colțul mesei, te apropii de fereastră, o deschizi mai mult și, în timp ce strivești între dinți o boabă de cafea prăjită (uitată strecurată scăpată la măcinat, ajunsă în ceașca ta și simțită pe limbă odată cu ultima gură de cafea, și ceva zaț în acest adio, și plăcerea dinților înfigându-se în boaba amăruie pe care apa fiartă n-a reușit s-o înmoaie), te apleci în afară, disprețuitor să fie semnul pe care îl faci cu mâna? Stând astfel acolo, încerci să simți ce se petrece, dar, în afara ceții umede și întunecate care vine spre fereastra luminată în mari goluri opace, nu simți nimic. Da, orașul s-a trezit de mult, dar mișcarea lui cunoscută este pierdută în ceață. Lumina lămpilor publice, altfel rece și pătrunzătoare, abia dacă se ghicește ca un impuls nestatornic, difuz. Ceața intră în ochi, este biciuitoare, ustură, dar prin asta știi că este dimineață, că nu te doare nimic, te miști ușor, în curând vei coborî scările, vei merge prin aerul umed și rece. Va fi bine. Este bine. Închizi fereastra, îmbraci paltonul, stingi lumina și stai o clipă nemișcată în întuneric. Liniște. O ușă trântită undeva pe aproape. Deschizi ferindu-te, ca mai înainte, să faci zgomot, ieși, bună dimineața, îi spui unei doamne bătrâne, care trece pe lângă tine cu două sticle de lapte, urcă, privește în urma ei. Și, înainte chiar de a începe să cobori, tu te retragi, dispari treptat în surâsul vostru candid și obscen, eternitatea voastră rușinoasă și îmbietoare, marea voastră putere, începutul nostru, răutatea și răbdarea voastră invincibilă, surâs, da, o schimbare a feței și un cuvânt caraghios și demodat, dar ceva la fel de rar și neînțeles ca și existența animalelor nobile și furioase și unice care trăiesc în oceane sau în pădurile nestrăbătute, imaculate

Lumea în două zile

și tragice în orbirea lor, și pe care le poți urmări o viață fără să ai măcar șansa nu să le atingi cu glonte sau cu harponul tău, asta încă ar fi ceva, dar să le vezi sau să le auzi sau să le miroși urma cu nările tale deschise pentru asta încă în uterul matern.

2

Antipa era treaz pe când Felicia se mai mișca prin casă, dar rămase nemișcat sub plapumă. Nu era lenea, era ceva care se mănă oarecum cu un contract, nu existau hârtii scrise și martori, dar părțile îl respectau cu sfințenie fără ca ele însele să fi vorbit vreodată despre cauza sau scopul acestuia. Niciun contract adevărat însă, oricât de apăsător ar fi fost el, nu ar fi putut tulbura plăcerea oaselor și mușchilor și tendoanelor lui Antipa în dimineața întunecată de 21 decembrie, în patul lui cald, singur după plecarea Felicie, nemaivoind să doarmă, nefiind obligat să coboare. Clipește, cască, se întinde, mormăie. Poate să adoarmă din nou, poate rămâne cu fața la perete, poate sări în mijlocul odăii, este regele acestei zile și se află abia la începutul domniei. Și, în acest timp, Felicia, în încăperea cu mulți funcționari, descuie sertarele biroului și picioarele ei ies din cizmele cu fermoar galben și intră în papucii de pâslă. Degetele făcându-și loc și încălzindu-se treptat, mulțumindu-se cu viața lor de degete scurte, întrebându-se totuși dacă este pierdut orice prilej de a mai crește cu câțiva centimetri. Antipa rânjind sub plapumă, hotărându-se să mai doarmă o oră, hotărându-se să se dea chiar acum jos din pat. Răsucindu-se pe o parte. Întunericul scade. Lumina vine greu. Piedici și capcane peste tot, dar, ca într-un vechi spectacol de teatru caraghios și burdușit cu emoții convenționale, în ferestre se face ziuă. La fel de încet ca și creșterea apei în cele patruzeci de zile ale potopului. Nu trăiești un sentiment anume, dar o stare emoțională moderată, cum ar spune Pașaliu, te face să spui cuvintele binecuvântate: mă simt bine. Pare simplu, spune Pașaliu, dar un om tânăr și lucid nu dă drumul oricând și oriunde la tot felul de cuvinte. Dar Pașaliu știe oare că în anumite zile de toamnă,

după-amiaza, rece și senin înainte de amurg, curat și înalt și limpede, se pot privi într-un anumit fel niște rufe întinse pe sârmă într-o curte la marginea orașului, să miroși pâna udă în care plesnește vântul și apoi să intri în casă și să-ți ungi o felie de pâine cu miere și să torni lapte într-o cană și după asta să nu mai dai doi bani pe dicționarele și toate hârțoagele nemțești și englezești ale lui Pașaliu? Cum se poate vorbi pe înțelesul tuturor despre asta? Dar despre dimineața zilei de 21 decembrie?

Antipa se dă jos din pat, amândouă picioarele odată peste marginea patului. Furnici și nisip în genunchi și de-a lungul coastelor. Fără Antipa, patul este mult mai larg. Nu este nevoie să aprinzi lumina. Peste pijama îmbraci un halat de finet, este cald, prea cald în odaie, dar halatul ăsta îți place, el îți face viața mai ușoară. Câțiva pași mari, o întoarcere bruscă și apoi în picioare, capul căzut în piept, mâinile înfundate în buzunarele halatului. Antipa ascultând un marș vesel. Ritmul se auzea bine, venea nu de departe, trecea ca printr-o sită specială prin pereții subțiri de beton. Și acolo unde se cântă este dimineață, dar puțin știu asta. După felul cum Antipa se apropie de noptieră (micul bec de sub abajurul verzui stins de Felicia, mișcarea ei tăcută și felul în care împiedică întrerupătorul să facă zgomot atunci când bărbatul doarme), după aerul răutăcios al feței lui care în lumina tulbure din încăpere se lungește și se îngustează (Muedin, văzându-l, ar striga: chipul lui Anghel, dar Muedin este, cum ar spune Pașaliu dacă l-ar cunoaște, fire ușoară, înclinată spre vis și fantasmagorie, dinspre partea mamei, ai lui au fost cărturari și pirați de coastă în Dodecanez, cu toate că el nu știe azi altceva decât să umble cu căruța lui cu răsaduri, sape, foarfeci și târnăcoape și să primească în nas aerele împuțite ale măgarului Samson și să strige după fetele îmbrăcate în pantaloni de trening murdari de noroi, decolorați și roși în genunchi și la spate unde stau întinși pe buci, sub fustele scurte de stambă, mișcați-vă mai repede, putorile dracului de scârbe,

așa că Muedin se poate înșela și nici să-i pese de asta, el spune și se duce grăbit, fiindcă sunt multe de făcut și seara, în timp ce își bea ceaiul de mentă, comentează într-un caiet gros întâmplările zilei în versuri largi, perechi de rime caraghioase încărcate de nostalgia unor locuri și întâmplări neștiute, lasă-ne, Muedin), așadar, după înfățișarea și mișcările lui Antipa din această clipă, s-ar putea spune că el îndeplinește un ritual. Pe noptieră se văd acum bine un termometru, două tablete albe, o ceașcă în care ceaiul pare negru-vâscos, o pipetă și o sticlură înfășurată în hârtie neagră pe care este lipită o etichetă cu chenar roșu: scrie ceva acolo. Totul pe o tavă nichelată. Antipa ia tava. O ridică până aproape în dreptul ochilor. O așază la loc. Înclinându-se ușor, o mână la spate, el apucă ceașca, trei degete și încheietura lucrau cu atenție și delicatețe, dacă nu cu un fel de respect. Cu pași mășurați, aproape solemni, el se apropie de ficusul care trăia într-o ladă de lemn de forma unei piramide retezate, pământ adus din grădina lui Anghel de la Dealu-Ocna, pregătit de Muedin în așa fel încât planta care se va hrăni din el să nu mai aibă o sută de ani nevoie de altceva decât de apă. Antipa toarnă la rădăcina ficusului ceaiul din ceașcă. Așază ceașca goală pe tavă. Ia termometrul, îl scutură, se încredințează că mercurul a scăzut la zero, îl bagă în tocul lui de carton și tocul îl pune într-un sertar. Sertarul îl încuie, dar lasă cheia în broască. Celor două tablete le dă drumul în buzunarul pijamalei. Avea acum în mână sticlura și pipeta, se îndreaptă, ezită, se întoarce, răsuțește cheia sertarului și le așază pe amândouă lângă termometru. Din nou pocnetul sertarului, cheia răsucindu-se. Ceașca în mijlocul tăvii, tava pe antebrațul lui Antipa, așa cum trec chelnerii printre mese. Înainte de a deschide ușa, se întoarce ușor, oglinda îl primește, adâncul ei era fumuriu, rare sclipiri, greu și nestatornic ca mercurul. Capul lui Antipa, răsucindu-se brusc, împotriva așezării sale, parcă ar privi acum printre picioarele lui larg depărtate, gura i se strâmbă, face o tumbă, tava

la locul ei și apoi semnul cunoscut: policarul strecurat între următoarele două degete strânse și încovoiate.

*

Antipa în baie. Din globul mat, înșurubat deasupra chiuvelei se împrăștie o lumină puternică, aerul este cald, uscat, miroase a ceva cu care Felicia se dă dimineața înainte de plecare. Ceva inconsistent, plăcut, trecător. Cine a spus asta: din îngrijorarea Felicie se naște în tine o sănătate robustă, minciuna ta este la fel de fertilă ca și dragostea ei pentru adevăr? Bătrânul August pălărierul? El! Antipa ia dintr-un cârlig înfipt în ușă extensorul cu gume și îl întinde de câteva ori. Inspiră adânc pe nas, dă afară aerul pe gură șuierând cu putere. Vesel? Privește în palma întinsă cele două tablete: Piramidon și Antigermine. Domnul Piramidon este un ins grav, plin de importanță, sfărâmicios, lipsit de umor, dar cu multe relații, în tinerețe se numea domnul Bayer și avea faimă de mare voiajor, un craidon și jumătate. Purta canotieră ca Maurice Chevalier, fuma trabuc și juca mult, câștigând rareori. Dintr-o carte aflată în raft, domnul Bazedow ivindu-se surâzător, ciolănos, cu imensa lui coamă albă nepieptănată, murdară, pelerina peticită umflată de vânt. Un cerșetor, poate domnul Piramidon să-i zvârle un ban în pălăria ruptă, dar mai mult nu, nici măcar o privire sau un gest de compasiune. Antipa aruncă în closet cele două tablete și trage apa. Ascultă vuietul ei și începe să se spele pe dinți. Pasta are un gust amestecat: acru-înțepător, săpun și mentă la un loc.

În cada albă, foarte curată, un gândac negru răsturnat pe spate bate aerul cu picioarele lui subțiri, strâmbe, păroase, inelele moi palpită, o viață îndărătnică și obscură sub crusta întunecată. În urmă cu mulți ani, un copil lăsându-se pe vine și o femeie cu șorț înflorat ținând mâinile în șolduri și spunând: dacă pui mâna pe dihania asta, îți put degetele o săptămână.

Papucii ei împlețiți din papură, mișcarea piciorului în timp ce strivea gândacul, scârba și satisfacția de pe obrazul ei. Antipa dă drumul la robinetul cu apă fierbinte. Din jetul puternic se împrăștia aburi. Stomacul lui Antipa contractându-se ritmic. Gândacul negru are parte de o moarte frenetică. Plutind încă pe valul de apă clocotită, elitrele i se desfac fără împotrivire aproape cu grație, antenele rămân în urma lui. Supt în cele din urmă cu violență de gura canalului. Aplecat deasupra chiuveței, Antipa așteaptă. Dar nu se întâmplă nimic. Te poți bărbieri, poți face duș, te poți gândi la pâinea prăjită și la feliile de șuncă ieșind pe jumătate din scrobul fierbinte. Numai amintirea mirosului îți umple gura cu apă. Scuiți și îți săpunești fața.

*

Ce mai este de făcut? Ziua se află înaintea ta, dar și sub picioarele tale, destul de albă pentru a reuși tu însuși să te vezi pe tine în casa ta. Îmbrăcat cu ceva ușor, flanelat, deschis la culoare, Antipa vine din bucătărie. Nu se poate spune că nu-ți place traiul bun, îi spune câteodată Felicia. Atât cât pot, răspunde Antipa, chestia e ca nimic să nu-mi amintească de o cursă de fond. Din câte știu eu, ai fi un bun fondist, spune Felicia. Antipa ridică din umeri. Uneori, mai ales duminica dimineața, ei discută așa ceasuri întregi. Un fel de unde dai și unde crapă, îi spunea Antipa bătrânului August pălărierul, și acela: eu cred că nu-i ușor să crape unde trebuie, și Antipa: mare forfotă de înțelepți în lumea asta...

Ou, șuncă, pâine, gogoșari în gura lui Antipa. Ultimul gust îl dă gogoșarul. Înghiți totul. Pari nehotărât în mijlocul încăperii. Poate vei trece dincolo, unde sunt cărțile: acolo este o cameră de lucru în care nimeni nu lucrează. Un perete acoperit cu cărți, rafturi înguste, înalte până în tavan, o masă, o lampă cu picior și un fotoliu adânc, gros, tăcut, o piesă veche îmbrăcată în piele

întunecată, un lucru de preț, un obiect care se mai vede azi doar prin unele case memoriale. Aici se odihnea în rarele lui clipe de răgaz maestrul. Fotoliul este un dar din partea profesorului Baroni. Ia-l, vezi ce mai poți face cu el, pielea ține încă o sută de ani, pe dedesubt trebuie umblat, dar nu-ți lua un cârpaci, caută și găsește un meșter care a mai văzut așa ceva măcar când i-a dus acum o sută de ani cu școala lor de ucenici la vreo expoziție sau mai știu eu unde. Meșterul a fost găsit pe strada Catolică, un vecin al tatălui Antipa, o mână de aur și un gâtlej de mitropolit, spunea bătrânul August care-l cunoștea de peste treizeci de ani. August pălărierul privind fotoliul urcat cu chiu cu vai sus: pentru ca să ții așa ceva aici ar trebui să dărâmi peretele din mijloc, iar Antipa spunând: mai bine fă-mi rost de un meșter, și August râzând încet și fără răutate: îți trebuie întâi un meșter să-ți facă o casă pentru lucrul ăsta, și Antipa dând târcoale fotoliului și trecându-și palma peste pielea uscată și decolorată și trainică, și tatăl Antipa lovind spatele lat de piele cu un deget întors cum ai lovi o șină de fier sau un arbore scorbuos și spunând gânditor: bună marfă, foarte bună, eu cred că ai putea scoate de aici câteva perechi de cizme și niște bocanci de munte, și Antipa umblând fără încetare cu palma peste brațele imense acoperite cu piele și ducând apoi palma făcută căuș la nas și mirosind îndelung, și bătrânul August pălărierul: asta-i ca și cum ai umbla în pielea goală cu un cilindru de gală pe cap, și Felicia aducând ceștile cu cafea pe o tavă ovală care seamănă cu un biscuit. De multă vreme, Antipa adună cărți pe care le așază în rafturi. Sunt săptămâni și luni când nu întinde mâna să ia o carte, urmate de zile și nopți când citește fără întrerupere, face sublinieri cu creionul, notează într-un caiet gros sau pe mici bucăți de hârtie pe care le aruncă în sertare. Scrisul lui, când mărunț și ordonat, când larg, neîngrijit, ascuțit sau rotund, aplecat în stânga sau în dreapta, rânduile îndreptându-se abrupt în jos sau dimpotrivă, urcând cu un fel de veselie spre colțul din dreapta al foii de hârtie, o, spune

Felicia (bătrânul August pălărierul ascultă), închipuie-ți, unchiule August... nu sunt unchiul tău, sunt August... închipuie-ți, unchiule August, văd pagina, Antipa până peste cap în fotoliul lui pentru care lasă și patul, și mâncarea și cu picioarele pe calorifer, văd pagina nu fiindcă am vrut numaidecât s-o văd, dar am trecut pe lângă el, aveam treabă în balcon și am văzut pagina 252 și după două ore trec din nou pe balcon, el aplecat deasupra cărții, și văd tot pagina 252, ce faci aici, spun, și el, citesc, mă perfecționez acum într-o metodă americană de citire rapidă, poți ajunge să citești o pagină într-un timp la fel de scurt cu cel pe care-l folosești ca să întorci pagina, și tu la câte pagini pe oră ai ajuns deocamdată? eu, spune el, sunt începător, nu ating decât o sută cincizeci pe oră, și vrei să spui că în ultimele două ore ai citit două sute de pagini? am întrebat, și el, privindu-mă în albul ochilor, două sute zece, spune, două sute zece? spun, și el, fără să clipească, dar așa ca un elev vinovat, cam puțin, spune, dar mă perfecționez, mai așteaptă tu vreo câteva săptămâni și-ai să vezi ce cap pot să am, o, unchiule August, crezi că o bucată de cer s-a rupt atunci ca să acopere minciuna și casa în care ea clocea alte minciuni? Și August pălărierul, bătrânul caraghios abia stăpânindu-și râsul: dar bine, Felicia, iubita mea fiică și prietenă, de unde să cadă o bucată de cer? dacă ar fi după mine, Antipa nu e mai păcătos decât îngerașul trandafiriu și îngropat în nori pe capul căruia își sprijină Dumnezeu talpa, și Felicia strigând: o, ce minciună, ar trebui să nu te mai văd, să nu-ți mai spun nimic. Și așa am să fac. Coborând în salturi scara șubredă, gata să-l răstoarne pe bătrânul Iacobovici, care se afla chiar atunci lângă ușă. Venind peste câteva zile bune, bună ziua, domnule Iacobovici, urcând sprintenă scara și, în timp ce pune pe colțul mesei lângă fierul de călcat un pachet legat cu o panglică îngustă, albastră: unchiule August, ți-am adus niște pișcoturi, n-ai dat de trei zile pe la noi, nu crezi că e cam mult? Coborând apoi liniștită, deasupra capului ei plutind o stea minusculă.

3

Vrând să păstreze gustul dulceag al gogoșarului și aroma cărnii lui vegetale ținute încă din toamnă într-un amestec misterios pe care Felicia singură între femeile care trăiesc pe planetă îl cunoaște, moștenit ca o facere de vrăji sau ca un descântec, limba lui Antipa rămâne lipită de cerul gurii. Un cer problematic sub care lumea este doar un plescăit de limbă. La început a fost papila gustativă, cum spune bătrânul ramolit Baroni. Lumina însă nu mai venea dintr-o zi de decembrie. Și deodată Antipa vede: fereastra acoperită până aseară cu un strat gros de gheață (vânturile neașteptate din ultimele zile înmuiaseră oarecum, e drept, gerul și pe alocuri, spre mijlocul zilei, marile troiene de zăpadă începeau să semene cu zahărul care se topește într-un lighean, dar nopțile erau reci și înghețau totul la loc, iar fereastra prin care privea acum Antipa era ca și apa Lacului Întins, încă din noiembrie înghețată: de bună seamă, fiindcă întreg peretele era așezat spre nord, câteva sute de ferestre și balcoane) geamul așadar era invadat de un șuvoi lent de apă, dâre șerpuitoare scurgându-se pe pervaz și de acolo lunecând pe perete. Înainte de a se culca, aproape de miezul nopții, Antipa ridicase perdeaua și încercase să privească afară. Dar trebuia pentru asta suflarea unui animal cu sânge fierbinte. Și acum? Un miros de apă leșioasă pătrundea în nări. Toate simțurile omului se trezesc deodată și începe pânda. Din afară, lumina vine ca un lapte irizat. Antipa trece în odaia alăturată. Același lucru. Nu deschide ușa care dă în balconul îngust. Se ghemuiește în fotoliu. Vedea de acolo prin pânza subțire de apă ceața spărgându-se în niște pâlnii uriașe deasupra străzii, după cât se părea. Nu era cenușie, era ca o spumă luminoasă, ca un abur, ca un nor pașnic. Apa picurând pe caloriferul încins.

În odaie, căldura uscată, sufocantă. La intrarea în atelierul bătrânului August pălărierul, pe bucata de perete coșcovit dintre vitrină și ușă există, încă dinainte de război, o oglindă concavă. Ea mărește și deformează, din capul tău face un ou uriaș, crăpăturile adânci, viclene și caraghioase sunt ochii și gura ta, coama unsuroasă și încâlcită de deasupra, părul tău, trupul îți este schilod, labele umflate, palmele uriașe, brațele subțiri. N-ai decât să stai la un pas de drăcia asta, să te apleci puțin înainte și poți muri de răs. Este una dintre distracțiile vechiului oraș Albala. Încă și azi, bucuria copiilor. Cu toate că e afumată și ruginită. Ar trebui scoasă de aici, spune câte unul, dar n-o scoate nimeni. De ce s-o scoată? spune bătrânul August pălărierul. Nemișcat în fotoliul său, Antipa își simte capul modificându-se, crește, se ascute la un capăt, se turtește la celălalt, este ușor, umplut cu paie, pomeții se întind, se umflă, poate să pară ciudat și neverosimil, dar acest om modificat stă acum pe trotuar aproape de ușa bătrânului August și vede în șmecheria aceea de la circ înșurubată în perete un om ca toți oamenii, Antipa, așa cum îl știe și îl vede toată lumea. Cum? Antipa își pipăie obrazul, își caută nasul, dar asta o face prin somn, fiindcă acum el doarme, a adormit în adâncul fotoliului Baroni. În casă așa i se spune acestui obiect: fotoliul Baroni. Antipa mai spune într-un fel: sanctuar. Mincinos, spune Felicia. Și tatăl Antipa: câtă piele au băgat ei aici, nu s-au zgârcit deloc.

Antipa visează un zid alb orbitor, soare, auzea deasupra lui ceva ca bătaia aripilor unei păsări, dar nu vedea pasărea, era, acum este în casa lui Anghel la Dealu-Ocna, vede cactușii pe fereastră și îl vede pe Anghel mort, cu gura strânsă și nasul vântat, în patul lui îngust de lângă perete, măgarul lui Muedin jumătate în casă, jumătate afară cu capul băgat în traista de ovăz face o balegă aurie pe care se năpustește un roi de albine, Muedin nu mai înalt de trei palme face tumbe printre picioarele măgarului mirosit de o cățelușă roșcată, Antipa se duce

lângă Anghel și gura lui spune aproape de gura mortului: am știut-o, pe asta am știut-o de mult, dar te trezești odihnit, caști, zâmbești, un miros de scorțișoară și frunză de dafin, zgomotul apei năvălind în pâlnia closetului la etajul de sus sau la etajul de jos. Bine. Antipa sare sprinten din fotoliul Baroni. De pe masa pe care se află de-a valma cărți și ziare el ia o foaie de hârtie (certificat medical, spațiile goale completate cu cerneală roșie, numele lui). Împăturește hârtia, o pune într-un portmoneu subțire, deschide ușa unui dulap în trei canaturi, luciul furnirului întunecat, bagă portmoneul în buzunarul interior al unei haine în carouri. Miros vag de naftalină și camfor. Apoi începe să se îmbrace, nu se grăbește. Pantaloni gros, flane de lână, o haină făcută dintr-o stofă deasă și țeapănă ca dimia. Trece în hol, încalță șoșoni de pâslă neagră. Pensionari li se spune. O haină lungă, căptușită cu blană, fularul de două ori în jurul gâtului, sub gulerul de blană cenușie. Căciula trasă peste urechi. Haina asta nu seamănă cu nimic, spunea profesorul Baroni, nu este o haină de blană, este o haină blănită, nu-i o blană carevasăzică, parcă ar aduce, când îl vezi cu mâinile în buzunarele ei adânci, cu un argat care a găsit o oală cu galbeni sub podeaua grajdului. Ce-i cu haina asta? l-a întrebat într-o zi Iacubovici pe bătrânul August, și August: haina lui Antipa? Și Iacubovici sugând un cub de zahăr în timp ce sorbea din ceaiul fierbinte: doar nu a prințului Dolgoruki. Și tot el, privind prin vitrina în care se puteau vedea pe rafturi de polistiren pălării vechi și mai noi bine călcate, panglici late sau înguste și atârânănd într-un fel de clești de lemn, ca niște steaguri în bernă, două perechi de pantaloni ou de rață și cafea cu lapte și așezate, s-ar putea spune cu un anumit respect sau așa cum în case stau la loc de cinste cele mai prețuite fotografii de familie, trei cartoane mari, albe pe care desenați în culori vii se aflau bărbați tineri, înalți și slabi, fiecare purtând pantalonul ideal, această invenție nemțească neprețuită care a pus în sfârșit capăt

huzurului roman, Iacobovici, așadar, încercând să-l vadă pe Antipa, uite-l, trece în haina lui greoaie și caraghioasă: ți-l aduci aminte pe prințul Dolgoruki în nouă sute cînșpe când a coborât din trenul imperial în Gara de Nord, blana lui și căciula? Iar bărbatul August pălărierul: ține foarte cald și nu l-a costat mare lucru. Și Iacobovici: n-are niciun chichirez. Și August chicotind sus pe platforma lui de scânduri: cum n-are, dacă ține cald?

Antipa iese. Încuie cu mare grijă ușa, de două ori broasca Yalle, de două ori cu cealaltă cheie care seamănă cu un cârlig mare. Se proptește apoi în clanță, împinge cu umărul: trebuie să fie sigur că ușa este într-adevăr închisă. Urechea lui rămâne o clipă lipită de lemnul ușii. Dincolo, în holul întunecat, se simte o mișcare și se aude apoi zgomotul foșnitor și dur în același timp, aspru, sacadat pe care îl face un câine atunci când scurmă cu labele din față, ca un hârciog, pământul de sub pragul casei. Și ceva asemănător scâncetului unui copil. Putea fi tot câinele. Și chiar era. Dacă Eromanga, cățelușa roșcată, corcitură de pechinez cu autohton, un fel de pisică cu cap de maimuță, era într-adevăr un câine. Antipa clatină capul, mai încearcă o dată ușa. Nu se poate afară, Eromanga, e frig.